

18.1 δυναμαι, καθημαι, κειμαι a οίδα

Všechna tato čtyři slovesa popisují stavy, o nichž lze uvažovat jako vzniklých z minulých situací. Například, když teď sedíte, je to proto, že jste se posadili v minulosti. Podobně, něco teď víte proto, že jste se to naučili v minulosti.

δυναμαι – mohu

καθημαι – sedím

οίδα – vím

κειμαι – ležím

Proto tato slovesa používají koncovky perfekta a plusquamperfekta pro přítomnost a minulost (imperfektum).

Důležitá gramatika

Přítomnost: Současný stav vzniklý z minulé činnosti

– použití koncovek perfekta

Minulost: Minulý stav vzniklý z činnosti ve vzdálené minulosti

– použití koncovek plusquamperfekta

Poznámka: minulý čas těchto sloves se nazývá jejich imperfektum (když například děláte rozbor sloves), protože popisují trvajících situací v minulosti (oproti aoristu, který by popsal činnost v minulosti).

- δυναμαι, καθημαι, κειμαι

Tato slovesa jsou deponentní, a proto mají koncovky media.

présens			imperfektum		
δυνα-μαι	καθη-μαι	κει-μαι	ἐδυνα-μην	ἐκαθη-μεν	ἐκει-μην
δυνα-σαι	καθη-σαι	κει-σαι	ἐδυνα-σο	ἐκαθη-σο	ἐκει-σο
δυνα-ται	καθη-ται	κει-ται	ἐδυνα-το	ἐκαθη-το	ἐκει-το
δυνα-μεθα	καθη-μεθα	κει-μεθα	ἐδυνα-μεθα	ἐκαθη-μεθα	ἐκει-μεθα
δυνα-σθε	καθη-σθε	κει-σθε	ἐδυνα-σθε	ἐκαθη-σθε	ἐκει-σθε
δυνα-νται	καθη-νται	κει-νται	ἐδυνα-ντο	ἐκαθη-ντο	ἐκει-ντο
	infinitivy δυνασθαι, καθησθαι, κεισθαι				
	participia δυναμενος, καθημενος, κειμενος				

- οίδα

Toto sloveso používá koncovky aktiva.

présens	imperfektum
οιδ-α	ἤδ-ειν
οιδ-ας	ἤδ-εις
οιδ-εν	ἤδ-ει
οιδ-αμεν	ἤδ-ειμεν
οιδ-ατε	ἤδ-ειτε
οιδ-ασιν	ἤδ-εισαν

infinitiv	εἶδεναι
participium	εἶδως ¹

Nápověda

Některé tvary slovesa οἶδα si lze snadno splést s εἶδον, což je aorist II. slovesa ὁραω (vidím).² Pamatujte, že v neindikativních slovesných způsobech nejsou žádné přímnožky.

	indikativ	infinitiv	participium
vidím – aorist II. ³	εἶδον	ἰδεν	ἰδων
vím	ἤδεν (imperfektum)	εἶδεναι	εἶδως

Příklady

Jak 2,14: μη δυναται ἡ πιστις σωσαι αὐτον; – Může ho víra spasit?

Sk 2,34: εἶπεν ὁ κυριος τῷ κυριῷ μου· Καθου ἐκ δεξιων μου.

– Řekl pán mému pánu: „Sed' po mé pravici.“

Mt 28,6: οὐκ ἐστιν ὧδε, ἠγερθη γαρ καθως εἶπεν· δευτε ἰδετε τον τοπον ὅπου ἐκειτο. – Není tady, protože byl vzkříšen, jak řekl; pojd'te, pohleďte na místo, kde ležel.

¹ εἶδως se skloňuje jako participium perfekta aktiva λελυκως – nominativ singuláru feminina εἶδωια, nominativ singuláru neutra εἶδος, kmen maskulina a neutra εἶδοτ-.

²

³

Zjv 4,2: εὐθὺς ἐγενομένη ἐν πνεύματι, καὶ ἰδοὺ θρόνος ἐκεῖτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος. – Hned jsem byl v duchu a hle, trůn ležel v nebi a na trůnu (někdo) sedící.

3Jn 12: καὶ ἡμεῖς δε μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστίν. – My také dosvědčujeme a víš, že naše svědectví je pravdivé.

2Kor 4,14: εἶδοτες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κυρίον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς συν Ἰησοῦ ἐγερεῖ. – Vědouce, že ten, který vzkřísil Pána Ježíše, také nás vzkřísí s Ježíšem.

